

GENEL YÖNTEMLER

Dış bakı tamamlandıktan ve şüphe edilen hastalık az çok kestirilip hangi organ veya sistem üzerinde daha çok durulacağı saptandıktan sonra vücut boşluklarının açılıp organların çıkarılması için verilen yöntemler içinden en uygunu seçilip nekropsiyeye başlanır.

Genelde at, sığır gibi büyük cüsseli hayvanların nekropsileri **yerde**; tay, buzağı, küçük ruminant, kedi, köpek kadavralarının nekropsileri **nekropsi masası** üzerinde yapılır.

Her nekropsi yöntemi:

- I.** Kadavraya nekropsi pozisyonunun verilmesi,
- II.** Derinin yüzülmesi ve ekstremitelerin ayrılması,
- III.** Vücut boşluklarının açılması
(karın, göğüs ve bazen de pelvis boşluklarının birlikte veya ayrı açılıp organların dışarıya alınması),

IV. Boyun organlarının çıkarılması,

V. Başın ayrılması, kavum kraniumun açılıp beyinin çıkarılması, baştaki diğer boşlukların (burun boşluğu, sinuslar , açılmamışsa ağız boşluğu) açılması, bazen de göz ve kulakların incelenmesi,

VI. M.spinalis

VII. Kas, eklem, kemik, kemikiliği ve diğer organların ayrılıp incelenmesi sırasını izler.

Nekropsi Pozisyonu

Pozisyonun seçimi hayvanın cüssesine, anatomik yapısına ve amaca göre değişir.

1. Sırt üstü pozisyonu
2. Yan pozisyon

Sırt üstü pozisyon

Kadavranın iki yanında bulunanların rahatça çalışmalarında kolaylık sağlar. Ayrıca vücut boşlukları açıldığında toplanan içeriğin çevreye bulaşmasını, akmasını önlediği gibi bunların steril alınması için de uygundur. Genellikle küçük hayvanlarda uygulanır.

Yan pozisyon

Çalışma alanının dar olması halinde veya bir kişiyle yapılan tek taraflı çalışmalar için elverişlidir ve genellikle büyük hayvanlarda uygulanır.

Derinin Yüzülmesi

Deri, kadavranın her iki pozisyonuna göre de yüzülebilir. Ancak sırt üstü pozisyon derinin tümünden yüzülmesi açısından daha pratiktir.

a. Kadavranın ventralinde, deri üzerinde simfisis mandibuladan simfisis pelvise kadar median hat boyunca uzanan bir kesit yapılır. Burada dikkat edilecek nokta, yapılan kesitin daima göbük, meme ve dış genital organlar ile anüsün çevresinden geçirilmesidir.

Diři köpeklerde memeler göğüse doğru uzandığından kesit ortadan geçer. Özellikle yeni doğan hayvanlarda omfalogen enfeksiyonlara ilgili septisemiler yoğunluk kazandığından, göbek kordonunun yeterince incelenebilmesi için, göbek çevresinden geçirilen kesitin mümkün olduğunca geniş tutulmasına özen gösterilmelidir.

b. Yukarıdaki ilk kesitle kesişecek şekilde, her dört ekstremitenin medial yüzü boyunca, ayaklara doğru uzanan kesitler yapılır. Bunu, ekstremitelerin distalinde (çoğunlukla karpal, tarsal bölgelerde veya 2-3. falanks ekleminde) yapılan halkavari kesitler izler. Sonra da ekstremitelerin derisi, yapılan ensizyonlardan başlayarak dorsale (hayvanın sırtına) ve laterale doğru yüzülür. Baş, boyun ve gövde derisinin iki tarafa doğru yüzülmesine geçilir.

c. Boyun bölgesi derisi, ventraldeki median hat boyunca yapılan ilk ensizyondan başlayarak dorsale ve kulakların kaidesine doğru her iki yandan ayrılır.

d. Baş derisi de göz kapağı, ağız çevresi derisi kadavrada kalacak şekilde tümünden yüzülür. Kulaklar yüzülen deri üzerinde kalır.

e. Göğüs ve abdominal boşluk üzerindeki gövde derisinin de yine mediandaki ilk ensizyondan başlayarak iki yanda dorsale doğru yüzülmesiyle derinin yüzülmesi tamamlanır. Bu işlemler sırasında kuyruk derisi hayvanı tanımak için yüzülmez, vücuda bağlı olarak bırakılır.

- **Ekstremitelerin**

- Ayrılması**

- a.**Ön bacaklardan birisi el ile tutulup, biraz yana doğru açılır. Sağ eldeki bıçak yardımıyla, bacağın iç açısından (toraks ile skapula arasından) göğüse yakın yapılan kesitle bacak kassal bağlantılardan ayrılır. Aynı işlem diğer bacakta da tekrarlanır.

b.Aynı şekilde arka bacaklardan birisi kaldırılır. Koks-femoral eklem üzerindeki kaslar bıçakla temizlenir. Bacak biraz daha yana gerdirilerek, koks-femoral eklem iyice açığa çıkartılır. Eklem bağlantıları bıçak ucu yardımıyla kesilerek bacak öne, geriye ve yana doğru hareket ettirilip eklem dezartikülasyonu sağlanır.

Sonra da bacak yana doğru düz bir şekilde zemin üzerine uzatılır. Aynı işlem diğer bacakta tekrarlanır. Ekstremitelerin ayrılmasında ön sol, ön sağ, arka sol, arka sağ sırasının izlenmesine dikkat edilir.

Kadavra yan pozisyondayken üstteki ekstremitelerin ayrılması

Vücut

Boşluklarının Açılması

- 1.Boşlukların ayrı ayrı açılması
- 2.Boşlukların birlikte açılması, özellikle içlerinde transudat, eksudat ve kan (*hydrothorax, hemothorax, pyothorax, hydroperitoneum, hemoperitoneum*) gibi sıvı bulunduğunda ve bunun çevreye bulaştırmadan steril alınması gerektiğinde tercih edilir.

Boşlukların ayrı ayrı açılması, özellikle içlerinde transudat, eksudat ve kan (*hydrothorax, hemothorax, pyothorax, hydroperitoneum, hemoperitoneum*) gibi sıvı bulunduğunda ve bunun çevreye bulaştırmadan steril alınması gerektiğinde tercih edilir.

Ayrıca hayvanın gebe olması, boşluklardan birinde neoplastik oluşum saptanması, şüphelenilen hastalığın karın veya göğüs boşluğu organlarının birinde lokalize olması halinde de boşlukların ayrı ayrı açılması yerinde olur.

KAYNAKLAR

- Berkin Ő, Alçığır G. Nekropsi (Yöntem), Medisan Basımevi, Ankara, 1999.
- Strafuss Albert C. Necropsy: Procedures and Basic Diagnostic Methods for Practicing Veterinarians, Charles C Thomas Pub Ltd, 1988.
- Moreland RE. Color Atlas of Small Animal Necropsy, Remsoft Publisher, 2009.
- Urman HK. Kısa Nekropsi Teknikleri ve Bazı Hastalıkların Teşhisi İçin Alınacak Marazi Maddeler ve Muhafaza Şekilleri, Ü. Bas., Ankara, 1966.